

El que cal enderrocar és l'esperit de Franco

par Angel FERRAN

M. Berthaud, commissaire de la République, prononça una magnífica allocution en faveur du mouvement occitanien et souhaita au jeune Institut d'Etudes Occitanes le plus grand succès dans la tâche spirituelle qu'il va accomplir.

M. Jean Cassou, l'éminent poète, président de l'Institut d'E. O., lui succéda avec un beau discours que nous avons l'honneur de publier intégralement dans un autre endroit de notre journal.

M. Faucher, doyen de la Faculté des Lettres, salua la naissance de la nouvelle institution avec des mots encourageants et optimistes.

Finalment le jeune écrivain et professeur M. René Nelli, qui fait partie de cette pléiade occitaniste, espoir de la renaissance languedocienne, fit une causerie charmante et profonde à la fois sur le « génie l'oc ».

Tous les orateurs furent longuement applaudis, ainsi que les remarquables concertistes Mmes Ida Jankelevitch et Hélène Bosch et la cantatrice Mme Goudinat dans un choix de chansons des Troubadours, qui charma le public.

Les Catalans de Toulouse assistèrent nombreux à cette solennelle manifestation occitane. Il y avait les représentants des journaux « Pòc Nou » et « Canigo », du Casal Català de Toulouse, de la Gauche Républicaine Catalane, d'« Accio Catalana Republicana », de la commission organisationnelle du centenaire de Verdaguer et de l'Institut Pays-d'Occ-Catalogne.

Une représentation catalane félicita cordialement les orateurs ainsi que le docteur Ismael Girard, un des grands animateurs du jeune Institut d'Etudes Occitanes.

Reformes d'estructura econòmico-socials Curset de tres estudis, per F. GRAU i ROS

Passable passat va tenir lloc a la Sala del Cafè Borios la última de les tres conferències que formaven aquest curset. El tema de l'últim estudi era « Les reformes d'estructura econòmico-socials en la Catalunya futura ».

El públic hi acudí més nombrosament que en els dies anteriors, i per tant l'atenció creixent del documentat estudi de Grau i Ros. Sentim que la manca d'espai no ens permeti de donar-ne una extensa informació com seria el nostre desig. Només que aquest curset de tres estudis ha estat un èxit innegable, que haurà reportat profitosos ensenyaments a tots els que l'han seguit.

A les moltes felicitacions que ha rebut aquests dies F. Grau i Ros, hi afegim la nostra ben cordial.

Aquest curset estava organitzat pel Comitè de l'Alt Garona d'E. R. C.

CONFERENCIA de R. NOGUES i BISET

Organitzada pel mateix Comitè d'E. R. C., dissabte dia 5, a dos quarts de nou del vespre, a la sala del Cafè Borios (Arcades del Capitoll) tindrà lloc una conferència a càrrec de R. Nogues i Biset, baix el tema: « Els processos de Compagnys. Però i Zugazagoitia vistos per un jurista ». El tema ha despertat expectació.

En el període d'imminència de l'acabament d'aquesta guerra, imminència que pot durar encara dies, però que hem de considerar com una fase ben distinta de totes les altres, com a una veritable època a part, nosaltres els catalans, així com els espanyols i els altres naturals de la Península Ibèrica hem de fer com els viatgers en la proximitat de la fi del viatge, que repassen i agrupen els equipatges, donen una darrera mirada a tot el que van a deixar i es preparen per a l'activitat que els espera totseguit de trobar-se a l'andana d'arribada.

El nostre viatge s'acaba; roda el món i torna al Born, diu la dita, i si hem de tornar al Born hem de fer-ho, no pas com una maleta, sinó com un viatger que del món d'on vé en porta records i ensenyances.

Hem viscut, durant tot el temps del nostre viatge, amb el sentiment de l'home que li han pres la cartera i que va a reclamar-la amb el sol argument del seu dret per tal que li sigui tornada. I no hem vist que el món és tan gran i tan ple d'interessos contradictoris que no ens hem adonat encara que la simple expressió del simple dret no té cap valor, perquè adhuc per reclamar una cartera robada cal un procediment i uns modes, cal demanar-la bé i cal donar garanties que se'n és el propietari legítim.

Però com que és alguna cosa més que la cartera el que reclamem, si el dret és més fàcil de demostrar, el delicat està en la manera, perquè el que ens ha robat aquesta cosa s'ha afanyat a crear-se interessos, a fer-ne participar a d'altres, en un mot, a embolicar la troça de tal forma que en les dificultats a desembolicar-la el que ho hagi de fer acabi per repetir el mot famós de Clemenceau quan, durant l'altre guerra se li plantejà el problema de Catalunya: « Pas d'historres, je fais la guerre »; amb l'aggravant que ara ens diuen que fan la pau — i diem agravant perquè no creiem, com Franco, que la pau sigui un accident, sino que l'accidental és la guerra que s'acaba.

I que pensem oferir a més del nostre simple dret? No tenim pas massa cosa per triar, perquè actualment som pobres com les rates i no podem pas vendre la pell de l'os abans de matar-lo, perquè podria succeir que l'os se la vengués ell en vida, com ja intenta fer.

I que podem oferir, a més del nostre dret? Podem oferir dues coses: propòsits positius de bona conducta que siguin garantia de que el retorn del nostre règim no ha de portar perturbacions a l'interior que puguin afectar els interessos exteriors, i un acord mutu de convivència peninsular que dongui les mateixes garanties per al futur.

Ara bé; mentre aquesta convivència no s'aconsegueixi en un pla d'igualtat absoluta entre els diversos pobles ibèrics; mentre no sigui reconeguda de dret la diversitat exis-

tent de fet, i que de fet tothom (tothom), els nostres amics d'ací i els nostres adversaris d'ací i els nostres enemics d'allà baix, tots reconeixen, el problema més greu seguirà sense resoldre, i l'obstacle pel nostre retorn, sencer.

Perquè el règim de força de Franco, o d'un altre Franco qualsevol, del mateix signe o de signe contrari, es a dis un règim de tirania i d'opressió, és l'únic que pot mantenir en una aparença de pau interior el nostre país mentre subsisteixi la incomprensió del problema fonamental espanyol, que és el de les nacionalitats ibèriques. I no podria hever-hi pau veritable a casa nostra sota un règim d'opressió; i tots ho seran si no el resolen, perquè Franco en realitat, s'aixecà abans que tot contra Catalunya i l'esperit contra Catalunya és l'esperit de Franco. Se'ns demana la unió de tots per a enderrocar Franco. Nosaltres tirem més amunt: volem la unió de tots, no solament per a enderrocar Franco i tots els que el segueixen sinó per a enderrocar el seu esperit per aconseguir la veritable llibertat, la veritable igualtat i la veritable fraternitat de tots els espanyols, sense germans grans ni germans petits, sense espanyols de primera ni espanyols de tercera. I si no es fa així, si, almenys, no es fa tot l'humana possible perquè així sigui, posant-hi el temps que calgui i una bona voluntat ben vistent i ferma, i un cor sincer que sigui bàlsam de tantes ferides com porta la nostra ànima — perquè de tots temps hem rebut els cops més durs i hem estat víctimes de les acusacions més injustes — els catalans tornarem, si es clar, a la nostra Pàtria, però sera amb el sentiment amarg de llegir a la porta de les Alibères el dantesco desnonament i hi entrarem, que volem i, però amb el comiat de Maragall de l'« Oda a Espanya » als llavis.

Une grande matinée musicale au Capitole PRESENTATION DU PIANISTE LE PLUS JEUNE DU MONDE

Samedi 12 mai, à 17 heures, aura lieu, au grand Théâtre du Capitole, une matinée musicale organisée par la Société Française des Amis de la Catalogne, sous la présidence de M. Jean Cassou.

Dans cette matinée musicale, dans laquelle prendront part d'excellents artistes, sera présenté au public de Toulouse le pianiste le plus jeune du monde, le petit artiste de cinq ans, Albert Armengol, qui jouera pour les petits et pour les grands, son programme de Diabelli, Beethoven, Mozart et Chopin.

Les personnes désireuses de ne pas manquer cette occasion unique d'entendre le petit Albert Armengol à Toulouse, doivent s'adresser à la rédaction de Canigo (25, rue Roquelaine), pour réserver leurs places.